

פרשת פינחס התשע"ט

adk1010@gmail.com

הרב ארי דוד קאהן

1. במדבר פרק כה, י-יג

(י) ויזכר ה' אל-משה לאמר: (יא) פינחס בן-אלעזר בן-אהרן הכהן השניב את-חמתו מעל בני-ישראל בקנאו את-קנאתי בתוכם ולא-כליתי את-בני-ישראל בקנאתי: (יב) לכן אמר הנני נתן לו את-בריתי שלום: (יג) והיתה לו ולזרעו אחרייו ברית כהנת עולם תחת אשר קנא לאלהיו וכפר על-בני ישראל:

2. במדבר פרק כה, א-ח

(א) וישב ישראל בשטים ויחל העם לזנות אל-בנות מואב: (ב) ותקראן לעם לזבחי אלהיהן ויאכל העם וישתתו לאלהיהן: (ג) ויאמרו ישראל לבעל פעור ויחר-אף ה' בישראל: (ד) ויאמר ה' אל-משה קח את-כלי-ראשי העם והקע אותם לה' נגד השמש וישב תרון אף-ה' מישראל: (ה) ויאמר משה אל-שפטי ישראל הרגו איש אנשיו הנצמדים לבעל פעור: (ו) והנה איש מבני ישראל בא ויקרב אל-אחיו את-המדינית לעיני משה ולעיני כל-עדת בני-ישראל והמה בכים פתח אהל מועד: (ז) וירא פינחס בן-אלעזר בן-אהרן הכהן ויקם מתוך העדה ויקח רמח בידו: (ח) ויבא אחר איש-ישראל אל-הקבה וידקר את-שניהם את איש ישראל ואת-האשה אל-קבתה ותעצר המגפה מעל בני ישראל:

3. מדרש תנחומא (בובר) פרשת בלק

[כט] והנה איש מבני ישראל בא ויקרב אל אחיו את המדינית (שם שם/במדבר כ"ה/ו). מה ראה לעשות פן, ללמדך שלא חלק כבוד לא לשמים ולא לבריות, ועליו נאמר זד יהיר לץ שמו עושה בעברת זדון (משלי כא פד), אמרה לו איני נשמעת אלא למשה, או לאלעזר, שהיא בת מלך, אמר לה אף אני גדול כמותן שלעניניהם אני מביאך, תפשה בכלוריתה וקביאה אצל משה, אמר לו בן עמרם זו מתרת או אסורה, ואם תאמר שהיא אסורה, זו היא מדינית אותה שתחתך מדינית, ומי התירה לך, נתעלמה ממנו הלכה, געו כלם בבכיה, היינו דכתיב והמה בכים פתח אהל מועד (במדבר פה ו), למה בוכים, שנתרפו ידיהן באותה שעה, משל למה הדבר דומה, לבת מלך שנתקשטה לכנס בחופה, לשב באפריון, ונמצאת מקלקלת עם אחר, נתרפו ידי אהביה וקרוביה, כך ישראל בסוף ארבעים שנה חנו על הירדן לעבר אל ארץ ישראל, ושם נפרצו בזנות, ורפו ידי משה וידי צדיקים עמו, ולמה נתעלמה הלכה ממנו, אלא כדי שיבא פינחס ויטל את הראוי לו, ולפי שנתעצל לא ידע איש את קברתו, ללמדך שצריך אדם להיות עז פנמר וקל פנשר, לעשות רצון קונו שבשמים, ומכאן אתה למד שמתקדק הקדוש ברוך הוא עם הצדיקים כחוט השערה.

The proud, insolent man, scoffer is his name, Acts in a frenzy of insolence.

4. רש"י במדבר פרשת בלק פרק כה

(ה) הרגו איש אנשיו - כל אחד ואחד מדיני ישראל הנה הורג שנים, ודיני ישראל שמונת רבוא ושמונת אלפים כדאיתא בסנה" (דף י"ח):

(ו) והנה איש מבני ישראל בא. נתקבצו שבטו של שמעון אצל זמרי שהיה נשיא שלהם, אמרו לו, אנו נדונין במיתה ואתה יושב וכו' כדאיתא באלו הן הנשרפין (סנהדרין פ"ב): את המדינית. כנפי בת צור: לעיני משה. אמרו לו, משה, זו אסורה או מתרת? אם תאמר אסורה, בת יתרו מי התירה לך, וכו', כדאיתא התם: והמה בכים. נתעלמה ממנו הלכה, געו כלם בבכיה; בעגל עמד משה פנגד ששים רבוא, שנאמר "ויטסן עד אשר דק" וגו' (שמות ל"ב), וכאן רפו ידיו? אלא כדי שיבא פינחס ויטל את הראוי לו:

5. תרגום המיוחס ליונתן - תורה במדבר פרק כה פסוק ו

(ו) והא גבר מבני ישראל אתא ואסד בבלוריתא דמדיניתא וקריב יתה לנת אחוהי למחמי משה ולמחמי כל פנשמתא דבני ישראל עני וכן אמר למשה מה דא למקרב לגבה ואין אמר אנת דאסירא היא הלא

אנת נסיבת ית מדייניתא ברת יתרו וכדי שמע משה רתח ואשתלי ואינון בכיין וקריין שמע וקיימין בתרע משפן זמנא:

6. **כתר יונתן במדבר פרק כה פסוק ו**

(ו) והנה איש מבני ישראל בא ואחזו בבלוריתה של מדיינית וקרב אותה אל אחיו למראה משה ולמראה כל העדה של בני ישראל ענה וכף אמר למשה מה זאת להתקרב אליה ואם אומר אתה שאסורה היא הלא אתה לקחת את המדיינית בת יתרו וכאשר שמע משה רתח ושכח [אבד הכרתו] והם בוכים וקוראים שמע ועומדים פתח אהל מועד:

7. **חזקוני במדבר פרק כה פסוק ו**

והמה בכים על שאמר משה הרגו איש אנשיו והקשה להם להרג את קרוביהם.

8. **רמב"ן במדבר פרק כה פסוק ה**

...אבל פרוש "איש אנשיו", שיהרגו השופטים כל הנצמדים, כל ב"ד וב"ד ידון את שבטו ואת אלפו, פדקתיב (שם א טו) ואקח את ראשי שבטיכם ואתן אתם ראשים עליכם שרי אלפים ושרי מאות ושופטים לשבטיכם. אחר כך מצאתי בגמרא ירושלמי בפרק חלק (סנהדרין פ"ה ה"ב) כף, וכמה הם שופטי ישראל, שבע רבוא ושמונת אלפים ושש מאות, אמר להן כל חד מנכון יקטלון תרין, נמצאו ההרוגים חמש עשרה רבוא ושבעת אלפים ומאתים. אם כן נאמר לדעתם שנתרבו ישראל בין מנין למנין הרבה מאוד: והנכון בעיני הפרשה, כי מתחלה נאמר (בפסוק א) ויצמד ישראל לבעל פעור ויחר אף ה' בישראל, כי יצא הקצף מלפני ה' החל הנגף. והשם ברחמי אמר למשה, שישפטו השופטים ויתלו הנצמדים ולא יספה האף צדיק עם רשע, ומשה צנה כן לשופטים. וכאשר נאספו כל העדה פתח אהל מועד לעשות כדבר משה ועוד הנגף הנה בהם, והנה העו השמעוני הזה ויקרב אל אחיו את המדיינית למרד במשה ובשופטים ולעשות כן בפרהסיא, כי נשיא וגדול היה ורבים עוזרים לו, או כמו שאמרו רבותינו (סנהדרין פ"ב א) שאמרו לו שבטו אנו נדונין מיתה ואתה שותק. והנה התחילו משה והשופטים לבכות, ויעמד פנחס ויפלל ותעצר המגפה. ולא ידון אחד מפל העם ביד השופטים, כי השם אמר (פסוק ט) והוקע אותם וישוב חרון אף ה' מישראל, וכבר שב אפו, ולכף לא הזכיר הכתוב "וינעשו כן שופטי ישראל". ויתכן שתהיה פונת האגדה הנזכרת, לומר שיהיו ההרוגים לפי המצוה יותר מחמש עשרה רבוא, לומר שהיו החוטאים רבים, אבל חסד עליהם ענין פנחס. והנה נשארו מן הנצמדים והקב"ה השמדם אחר כן טרם עברם את הירדן, זהו שכתוב (דברים ד ג ד) כי כל האיש אשר הלה אחרי בעל פעור השמידו ה' אלהיה מקרבך ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום:

9. **[רבינו] בחיי במדבר פרק כה פסוק ו**

והמה בוכים. היו בני ישראל בוכים מפני המגפה שהתחילה בהם חרון אף של מקום. ודרשו רז"ל (פנחוא ב) שהיו בוכים על שנתעלמה הלכה ממשה. שהרי אמר לה זמרי: השמע לי, אמרה לו: איני נשמעת לך אלא למשה ולא לעזר שאני בת מלך, אמר לה: אני גדול פמותן שלעניניהם אני מביאה, תפשה בבלוריתה והביאה אצל משה אמר לו: בן עמרם, זו אסורה או מתרת, אם תאמר אסורה בת יתרו מי התירה לך, מיד נתעלמה ממנו הלכה, געו כלם בבכה, היינו דכתיב: "והמה בכים פתח אהל מועד", למה בוכים, וכי תעלה על דעתך שרפו ידיו של משה שעמד פנגד ששים רבוא, שנאמר: (שמות לב, ב) ויבא את העגל אשר עשו וישרף באש, אלא כדי שיבא פנחס ויטל שקרו וע"ז נאמר: (משלי ל, לא) "נרזיר מתנים או תיש וגו', ודרשו רז"ל (סנהדרין פ"ב ב) על זמרי, "וימלך", זה משה שלא היתה לו תקומה עמו, לפי שנתעלמה ממנו הלכה.

10. **שלל דוד במדבר פרק כה פסוק ה**

ויאמר משה אל שפטי ישראל וגו' - הלה שבטו של שמעון אצל זמרי, אמרו לו הן דנין דיני נפשות ואתה יושב ושותק, מה עשה עמד וקבץ כ"ד אלף מישראל והלה אצל כזבי וכו', תפסה והביאה אצל משה, אמר לו בן עמרם זו אסורה או מתרת" וכו' [סנהדרין פ"ב, א]. והדבר תמויה, פיון שמשה צנה לדונם על דבר פעור מחמת ע"ז, ומה ענין זו אסורה או מתרת, לו יתנה שמתר ולא חטאו בזנות מ"מ אותן שעבדו לפער חיבים מיתה, ואיך היה יכול להציל בזה מיתה אותן שעבדו לפער. ובדרך

רחוק אפֿשר לומר, דְּכִיּוֹן דְּבַעֲרָה בָּהֶם אִשׁ שֶׁל זְנוּת וְאָמַר לָהּ הַשְּׁמִיעֵי לִי א"כ הִנֵּה כְמוֹ אֲנוּסִים, וְקִימִי"ל [כְּתוּבוֹת נָא, ב] דְּתַחֲלֹתוֹ בְּאִנְס וְסוֹפוֹ בְּרִצּוֹן פְּטוּר. אֲמַנְם אִם הַזְנוּת בַּעֲצָמוֹ ג"כ עֲבָרָה וְאִסוּר, א"כ תַּחֲלֹתוֹ לֹא אֲוִס הִנֵּה אֲלֵא רִצּוֹן.

אֲמַנְם אֲפֿשֶׁר לומר דְּאִיתָא בְּסִנְהֶדְרִין [פב, ב] פֶּהוּ שְׁשֵׁמֶשׁ בְּטַמְאָה חֵיב מִיתָה בִּידֵי שְׁמַיִם אוֹ לֹא, אֲמַר לִיהַ תְּנִיתוּהָ פֶּהוּ שְׁשֵׁמֶשׁ בְּטַמְאָה אִין אֲחִיו הַפְּהִינִים מְבִיאִים אוֹתוֹ לִב"ד אֲלֵא פּוֹצְעִין, וְאִי ס"ד חֵיב בִּידֵי שְׁמַיִם לִישְׁבָּקְיָה דְּלִקְטוּל בִּידֵי שְׁמַיִם, וְדַחֵי אֲדַרְבֵּה מִ אִיפָא מִיְדֵי דְרַחֲמֵנָא פְּטָרִיָּה וְאֲנִן נְקוּם וְנִקְטוּל לִיהַ. וְפָרִיף וְלֹא וְהָא בּוֹעֵל אֲרַמִּית דְּקַטְלִינֵן לִיהַ, וְמִתְרַץ הָא אֲקָרִיָּה רַב כְּהֵנָא בְּחִלְמָה וְאֲדַכְרָה רַב לְגַמְרָא, דְּכַתִּיב [מְלָאכִי ב, יא - יב] בְּגֵדָה יְהוּדָה וְגו' וְבַעַל בַּת אֶל נֶכֶד וְכַתִּיב בְּתָרָה יִכְרַת ה', ע"ש. וְא"כ גְּבִי בּוֹעֵל אֲרַמִּית נְמִי חֵיב בִּידֵי שְׁמַיִם וְלִהְיֵי קַטְלִינֵן לִיהַ, וְא"כ לִפִּי"ז מוֹכַח דְּכָל הֵיכָא דְּחֵיב מִתָּה בִּידֵי שְׁמַיִם קַטְלִינֵן לִיהַ (וְעכ"פ לְצַרְף שְׁעָה כְּמוֹ שְׁכַתְבִּיתִי בְּסִפְרִי).

וְהִנֵּה רַש"י פֶּתַב "וְהוֹקַע אוֹתָם נִגְדַּד הַשְּׁמַשׁ, לְעֵין כּל. וּמְדַרְשׁ אֲגָדָה, הַשְּׁמַשׁ מוֹדִיעַ אֶת הַחוּטָאִים, הָעֵנָן נִקְפַּל מְכַנְגָדוֹ וְהַסְמָה זוֹרַחַת עָלָיו". וְהִנֵּה לְהַף מְדַרְשׁ אֲגָדָה מְשַׁמַּע דְּלֹא הָיוּ שְׁם עֲדִים וְהַתְרָאָה פְּלִל אֲלֵא ע"י הָעֵנָן הָיוּ יוֹדְעִים, וְצָרִיף לומר דְּהוֹרָאֵת שְׁעָה הִיְתָה פִּיוֹן דְּהָעֵנָן הָיָה מוֹדִיעַ וְחֵיב מִיתָה בִּידֵי שְׁמַיִם לְכּוֹן הָיוּ רַשָּׁאִים לְהַמִּיתוֹ. וְאֲפִלּוּ זוֹלַת מְדַרְשׁ אֲגָדָה דַּס"ל דְּהָיוּ שְׁם עֲדִים וְהַתְרָאָה, מ"מ הַרְמַב"ם פֶּתַב בְּהַלְכוֹת ע"ז פָּרַק ג [הַלְכָה ה] דְּהַפּוֹעֵר עֲצָמוֹ לְפַעוּר וּמְכַוֵּן לְבוֹזֵיָה חֵיב חֲטָאֵת. וְהִנֵּה אִיתָא בְּסִפְרֵי שְׁהִם אֲמָרוּ לְיִשְׂרָאֵל רִצּוֹנָה שְׁאֲשַׁמַּע לָהּ הַשְּׁתַחֲוָה לָזָה, וְאָמַר לָהּ וְכִי לַע"ז אֲנִי מְשַׁתַּחֲוֶה, אֲמָרָה לוֹ וְכִי מָה אֲכַפֵּת לָהּ אִינוּ אֲלֵא שְׁתַּגְלָה עֲצָמָה לוֹ, מְכַאֵן אֲמָרוּ הַפּוֹעֵר עֲצָמוֹ לְפַעוּר ה"ז עֲבוּדָה זָרָה. וּמְשַׁמַּע דְּיִשְׂרָאֵל לֹא הָיוּ רוֹצִים לְעַבֵּד ע"ז אֲלֵא חֲשָׁבוּ דְּכַוֵּן דְּמַבְזוּ לָהּ אִינְהָ ע"ז, וְא"כ לֹא הָיוּ חֵיבִים מִיתָה בִּידֵי אָדָם אֲבָל בִּידֵי שְׁמַיִם עכ"פ הָיוּ חֵיבִים, וְכִיּוֹן שְׁכּוֹן הַתֵּר מְשׁוּם הוֹרָאֵת שְׁעָה לְהַמִּיתָם בִּידֵי אָדָם. וּמַהִיכּוֹן יִלְפִינֵן זָה, מְבוֹעֵל אֲרַמִּית דְּהוּא הַלְכָה לְמַשָּׁה מְסִינֵי דְקִנְאִין פּוֹגְעִין בּוֹ דְּחֵיב פֶּרַת. וְלָכֵן וּמְרִי רָצָה לְהוֹכִיחַ דְּלִיתָא לְהַף דִּינָא דְּבוֹעֵל אֲרַמִּית קִנְאִין פּוֹגְעִין, וְא"כ לֹא מוֹכַח פְּלִל הֵיכָא דְּחֵיב מִיתָה בִּידֵי שְׁמַיִם דְּרַשָּׁאִים לְהַמִּיתוֹ בִּידֵי אָדָם, וְא"כ אוֹתָן שְׁעַבְדוּ לְפַעוּר אַף עַל גַּב דְּחֵיבִים בִּידֵי שְׁמַיִם אִין רַשָּׁאִים לְהַמִּיתוֹ בִּידֵי אָדָם.

11. במדבר פרק כז, א-ה

(א) וּתְקַרְבָּנָה בְּנוֹת צִלְפֻחַד בְּוֹ-חֶפְר בְּוֹ-גִלְעָד בְּוֹ-מְקִיר בְּוֹ-מְנַשֶּׁה לְמִשְׁפַּחַת מְנַשֶּׁה בְּוִי-וֹסֵף וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֹתָיו מִחֲלָה נָעָה וְחַגְלָה וּמִלְכָּה וְתַרְצָה: (ב) וּמַעֲמִדָּנָה לִפְנֵי מִשֶּׁה וּלְפָנֶי אֱלֹעֶזֶר הַכֹּהֵן וּלְפָנֶי הַנְּשִׂאִים וְכַל־הַעֲדָה פֶּתַח אֶהְלֵמוֹעַד לְאֶמֶר: (ג) אֲבִינוּ מֵת בְּמִדְבָּר וְהוּא לֹא-הָיָה בְּתוֹךְ הָעֵדָה הַנוֹעֲדִים עִלֶּיהָ בְּעֵדַת-קָרַח כִּי-בַחֲטָאֵן מֵת וּבָנָיִם לֹא-הָיוּ לוֹ: (ד) לָמָּה יִגְרַע שְׁם-אֲבִינוּ מִתּוֹךְ מִשְׁפַּחְתּוֹ כִּי אִין לוֹ בֶן תְּנַהֲלָנוּ אַחֲזָה בְּתוֹךְ אַחֵי אֲבִינוּ: (ה) וַיִּקְרַב מִשֶּׁה אֶת-מִשְׁפָּטָן לִפְנֵי ה': ס

12. במדבר פרק כז, טו-כג

(טו) וַיַּדְבֵּר מִשֶּׁה אֶל־ה' לֵאמֹר: (טז) יִפְקֹד ה' אֱלֹהֵי הַרוּחַת לְכַל־בְּשָׁר אִישׁ עִלֶּיהֶעֱדָה: (יז) אֲשֶׁר-יֵצֵא לְפָנֶיהֶם וְאֲשֶׁר יָבֵא לְפָנֶיהֶם וְאֲשֶׁר יוֹצִיאֵם וְאֲשֶׁר יִבְיֵאֵם וְלֹא תִהְיֶה עֲדַת ה' כִּצְאֵן אֲשֶׁר אִין-לָהֶם רָעָה: (יח) וַיֹּאמֶר ה' אֶל-מִשֶּׁה קַח-לָךְ אֶת-יְהוֹשֻׁעַ בֶּן-נּוּן אִישׁ אֲשֶׁר-רוּחַ בּוֹ וְסַמְכָתָ אֶת-יָדְךָ עָלָיו: (יט) וְהַעֲמַדְתָּ אֹתוֹ לְפָנֶי אֱלֹעֶזֶר הַכֹּהֵן וּלְפָנֶי כָל־הָעֵדָה וְצִוִּיתָה אֹתוֹ לְעִינֵיהֶם: (כ) וְנִתְּתָה מִהוּדָךְ עָלָיו לְמַעַן יִשְׁמְעוּ כָל־עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (כא) וּלְפָנֶי אֱלֹעֶזֶר הַכֹּהֵן יַעֲמֵד וְשָׂאֵל לוֹ בְּמִשְׁפַּט הָאוֹרִים לְפָנֶי ה' עַל-פִּיּו יֵצֵאוּ וְעַל-פִּיּו יָבֵאוּ הוּא וְכַל־בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל אֹתוֹ וְכַל־הָעֵדָה: (כב) וַיַּעַשׂ מִשֶּׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֹתוֹ וַיִּקַּח אֶת-יְהוֹשֻׁעַ וַיַּעֲמֵדְהוּ לְפָנֶי אֱלֹעֶזֶר הַכֹּהֵן וּלְפָנֶי כָל־הָעֵדָה: (כג) וַיִּסְמָךְ אֶת-יָדָיו עָלָיו וַיִּצְוֶהוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר ה' בְּיַד־מִשֶּׁה: פ

13. מדרש אגדה (בובר) במדבר פרשת פינחס פרק כז סימן ה

וַיִּקְרַב מִשֶּׁה אֶת מִשְׁפָּטוֹ, לְפִי שְׁשֵׁם מִשֶּׁה וְאֱלֹעֶזֶר וְהַנְּשִׂאִים וְכָל הָעֵדָה שְׁשֵׁמְעוּ דְּבַר זֶה וְלֹא בִקֵּשׁ מִשֶּׁה לְטַל עֲטָרָה לְעַצְמוֹ וְחִלְקָ פְּבוּד לְכֻלָּם: וַיֵּשׁ אוֹמְרִים עַל שְׁאֵמֶר מִשֶּׁה וְהַדְבָּר אֲשֶׁר יִקְשֶׁה מִכֶּם תִּקְרְבוּן אֵלַי וְשִׁמְעֵתִי (דְּבָרִים א' י"ז), אֲמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אִתָּה סְבוּר לִידַע הַדִּינִין, אֲנִי אִקְשֶׁה עָלֶיךָ דִּין שְׁהַנְּשִׂים יוֹדְעוֹת אוֹתוֹ, לְכֹךְ נַעֲנֵשׁ מִשֶּׁה, לְפִיכֶךְ אֲמַר וַיִּקְרַב מִשֶּׁה אֶת מִשְׁפָּטָן לְפָנֶי ה': וַיֵּשׁ

אומרים שנענש משה על שסלק את עצמו מן הדינים ולכך נוי"ן של משפטן ארף. ומפני מה נענש משה, אחר שפרש הקדוש ברוך הוא דינו, אמר לו הקדוש ברוך הוא מדין תורה אמה מסלק את עצמה, שמא מדיני אמה יכול לסלק את עצמה עלה אל הר העברים הזה:

14. רש"י במדבר פרשת פינחס פרק כז

(ה) ויקרב משה את משפטן. נתעלמה הלכה ממנו, וכאן נפרע על שנטל עטרה לומר (דברים א') "והדבר אשר יקשה מכם תקרבון אלי";

דבר אחר - ראוייה היתה פרשה זו להכתב על ידי משה, אלא שזכו בנות צלפחד ונקתבה על ידן: (טז) יפקד ה'. פינן ששמע משה שאמר לו המקום תן נחלת צלפחד לבנותיו, אמר הגיע שעה שאמבע צרפי שייךשו בני את גדלתי, אמר לו הקב"ה לא כף עלתה במחשבה לפני, פדאי הוא יהושע לטל שכר שמושו שלא מש מתוך האהל (שמות ל"ג:א), וזהו שאמר שלמה (משלי כ"ז) "נוצר תאנה יאכל פריה":

15. דברי הימים א פרק ז, כז

(כז) נון בנו יהושע בנו:

16. תלמוד בבלי מסכת פסחים דף קיט עמוד ב

דרש רב עוירא... עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות סעדה לצדיקים ביום שיגמל חסד עם זרעו של יצחק. לאחר שאוכלין ושותין, נותנין לו פוס של ברכה לאברהם לברך, אומרים לו: ברוך, אומר להם: אני לא אברך, לפי שפבר יצא ממני ישמעאל. נותנין לו ליצחק, אומר להם: איני ראוי לברך, לפי שפבר יצא ממני עשו. נותנין לו ליעקב, אומר להם: אני לא אברך, לפי שפבר נשאתי שמי אחיות בסנייהן, שעתידה תורה לאסרן עלי. אומרין לו למשה: טל אמה וברך, אומר להם: אני לא אברך, לפי שלא זכיתי לפנס לארץ ישראל, לא בסני ולא במותי. אומרין לו ליהושע: טל אמה וברך, אומר [להן]: איני מברך, שלא זכיתי לבן, דכתיב: (דברי הימים א ז: כ"ז) "נון בנו יהושע בנו". אומרים לו לנדוד, טול אמה וברך, אומר להם: אני אברך ולי נאה לברך, שגאמר: (תהילים קט"ז: י"ג) "פוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא".

17. רש"י מסכת פסחים דף קיט עמוד ב

נון בנו וגו' - ממשפחת אפרים בן יוסף חשיב ואזיל עד יהושע, ולא משכח ברא ליהושע.

18. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יד עמוד ב

איתיביה רב עינא סבא לרב נחמן, שמונה נביאים ומה פהגים, יצאו מרחב הזונה, ואלו הן... תסתים שמעתתא, דאיגירא ונסבה יהושע. ומי הוה ליה בני ליהושע? והכתיב, (ד"ה כ"ט) "נון בנו, יהושע בנו"? בני, לא הוה ליה, אבל בנתא הוה ליה:

19. משנה מסכת עדויות פרק ה

משנה ו - עקביא בן מהללאל העיד ארבעה דברים. אמרו לו, עקביא, חזור בך בארבעה דברים שהיית אומר ונעשה אב בית דין לישראל. אמר להן, מוטב לי להקרא שוטה פל ימי, ולא לעשות שעה אחת רשע לפני המקום, שלא יהיו אומרים, בשביל שררה חזר בו. ... אמר רבי יהודה, חס ושלום שעקביא נתנדה, שאין עזרה ונעלת בפני כל אדם מישראל בתקמה וביראת חטא פעקביא בן מהללאל. ואת מי נדו, אלעזר בן חנוף שפקפק בטברת ידים. וכשמת, שלחו בית דין והניחו אבן על ארונו. מלמד שכל המתנדה ומת בנדויו, סוקלין את ארונו: משנה ז - בשעת מיתתו אמר לבנו, בני, חזור בך בארבעה דברים שהיית אומר. אמר לו, ולמה לא חזרת בך. אמר לו, אני שמעתי מפי המרבים, והם שמעו מפי המרבים. אני עמדתי בשמועתי, והם עמדו בשמועתן. אבל אמה שמעתי מפי היחיד, ומפי המרביץ. מוטב להניח דברי היחיד, ולאחוז בדברי המרביץ. אמר לו, אבא, פקוד עלי לחברך. אמר לו, איני מפקיד. אמר לו, שמא עולה מצאת בי. אמר לו, לאו. מעשיך יקרבו ומעשיך ירחקו:

20. בית הלוי על בראשית פרק ו פסוק ה

ובזה יתפרש המשנה באבות (פ"ג מ"א) וע"כ אמה עתיד ליתן דין וחסבון, וכבר תקרו מהו דין ומהו חשבון ולמה חלקו המשנה לשנים, רק דהם שמי בחינות דדין הוא על מעשים שעשה בעצמו וחשבון הוא שמתשבין עמו בחשבון כמה מהחלקים יש לו במעשיו של חברו: